Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LISÄSELVITYS (HE 74/2026 VP)

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2026 vp)

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on asiantuntijakuulemisessa 24.4.2026 esittänyt käsittelyssä olevan HE 74/2026 vp:n osalta tarkentavia kysymyksiä. Työ- ja elinkeinoministeriö toimittaa näihin kysymyksiin ohessa vastaukset.

1. Kotoutumisen edistämisen rahoituksen muutokset

Hallituksen esityksessä (HE 74/2026 vp) toteutetaan pysyviä kotoutumispalveluiden säästöjä yhteensä 46,8 miljoonan euron verran vuoden 2027 tasossa (Taulukko 1). Säästöt perustuvat hallitusohjelmaan, vuoden 2024 kehysriiheen ja vuoden 2025 budjettiriiheen.

Taulukko 1. Hallituksen esityksellä (HE 74 2026 vp) toteutettavat säästöt vuoden 2027 tasossa.

Säästö	Päätös	Summa (€)
Toteutetaan kotoutumispalvelujen uudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan.	Hallitusohjelma	15 milj.
Laskennallisen kuntakorvauksen alentaminen 100 euroa/v., 18 vuotta täyttäneet.	Kehysriihi 2024	1,8 milj.
Puretaan kuntien kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita ja vähennetään kotouttamiskorvauksen tasoa vastaavasti	Budjettiriihi 2025	30 milj.
Säästöt yhteensä		**46,8 milj.**

Säästöistä 37,873 miljoonaa euroa toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä), 6,927 miljoonaa euroa opetus- ja kulttuuriministeriön momentilta 29.10.31 (Valtionosuus- ja avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin) ja 2 miljoonaa euroa valtiovarainministeriön momentilta 28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen).

Edellä mainittujen säästöjen lisäksi hallituksen esityksestä aiheutuu momenttien välisiä määrärahasiirtoja yhteensä 33,386 miljoonan euron

edestä (Taulukko 2). Näistä 28,213 miljoonaa euroa siirretään kuntien peruspalveluiden valtionosuuteen (28.90.30) kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestämiseen, 2,9 miljoonaan euroa hyvinvointialueiden yleiskatteiseen valtionrahoitukseen (28.89.31) täydentävän ja ehkäisevän toimeentulon maksamiseen ja ihmiskaupan uhreille tarjottavien tukitoimien ja palveluiden kustannusten korvaamiseen ja 2,273 miljoonaa euroa vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (29.10.31) siirtymäajaksi vuosille 2027 ja 2028. Siirrot tehdään pääosin työ- ja elinkeinoministeriön momentilta 32.50.30. Siirtojen tarkoituksena on tehostaa järjestelmää kokoamalla kotoutumispalveluiden ja erityisesti kotoutumiskoulutuksen rahoitus pääosin yhteen kanavaan.

Taulukko 2. Hallituksen esityksestä aiheutuvat momenttien väliset määrärahasiirrot vuoden 2027 tasossa.

Esitetty muutos	**Momentilta**	**Momentille**	**Summa vuonna 2027 (€)**
Ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen järjestäminen	32.50.03 (Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen)	28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen)	300 000
Osana laskennallista korvausta maksettavan kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirto osaksi kunnille maksettavaa valtionosuutta	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen)	24 813 000
Lukutaitokoulutuksen toteuttamiseen tarkoitettujen määrärahojen siirto osaksi kunnille maksettavaa valtionosuutta	29.10.31 (Valtionosuus- ja avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin)	28.90.30 (Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen)	3 100 000
Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen maksamiseen tarkoitettujen määrärahojen siirto osaksi hyvinvointialueille maksettavaa valtionrahoitusta	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	28.89.31 (Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus)	2 200 000
Ihmiskaupan uhreille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen tarkoitettujen määrärahojen siirto osaksi hyvinvointialueille maksettavaa valtionrahoitusta	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	28.89.31 (Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus)	700 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön siirtymäajan rahoitus vapaan sivistystyön toimijoille	32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	29.10.31 (Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin)	2 273 000
Määrärahasiirrot yhteensä			**33 386 000**

Yhteensä kotoutumiseen kohdistuvat valtiontalouden säästöt työ- ja elinkeinoministeriön momentilla 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä) tällä hallituskaudella ovat vuoden 2027 tasossa noin 124 miljoonaa euroa (Taulukko 3). Säästöjen todellinen määrä on sidoksissa vuosittaiseen korvausten piirissä olevien henkilöiden määrään. Vuosina 2025, 2026 ja 2028 arviot säästöjen määrästä momentilta 32.50.30 ovat noin 80–100 miljoonaa euroa.

Taulukko 3. Arvio kotoutumisen edistämisen säästöistä momentilta 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä) vuoden 2027 tasossa.

Säästö	**Arvion lähde**	**Summa vuonna 2027**
Lasketaan pakolaiskiintiö 500 henkilöön vuodessa	Tarkistettu kehys 2025–2027	15 097 000
Lyhennetään kotoutumisen edistämisestä kunnalle ja hyvinvointialueelle maksettavan laskennallisen korvauksen maksuaikaa	Tarkistettu kehys 2025–2027	34 023 000
Lasketaan kotoutumislain mukainen aikuistumisen tuen saamisen ikäraja samalle tasolle kuin lastensuojelun jälkihuollossa (25 v. > 23 v.)	Hallitusohjelma	800 000
Alennetaan tulkitsemisesta aiheutuvien kustannusten korvaustasoa samassa yhteydessä, jossa tulkitsemisen kustannukset sisällytetään osaksi laskennallista korvausta	Tarkistettu kehys 2025–2027	3 100 000
Toteutetaan kotoutumispalvelujen uudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan.	Hallitusohjelma	5 173 000
Alennetaan kotoutumiskoulutuksen korvausta vastaamaan laskeneita kustannuksia.	Kehyspäätös 2025–2028 / Kehysriihi 2024	3 500 000
Laskennallisen kuntakorvauksen alentaminen 100 euroa/v., 18 vuotta täyttäneet.	Kehyspäätös 2025–2028 / Kehysriihi 2024	1 800 000
Lakkautetaan perustoimeentulon korvaus momentilta 32.50.30 ja leikataan laskennallista korvausta	Kehyspäätös 2025–2028 / Kehysriihi 2024	30 000 000
Puretaan kuntien kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita ja vähennetään kotouttamiskorvauksen tasoa vastaavasti	Budjettiriihi 2025	30 000 000
Vastaanottoon varautumisen kustannuksista luopuminen	HE 74/2026 vp	900 000
Yhteensä		**124 393 000**

2. Kielitaidon kehittyminen kotoutumiskoulutuksessa sekä kotoutumissuunnitelman saaneiden työllisyysaste ja nettotulonsiirrot

Kotoutumiskoulutuksen tavoitetaso on toimiva peruskielitaito, joka vastaa eurooppalaisen kielten viitekehyksen taitotasoasteikon kansallisen sovelluksen tasoa B1.1. Työvoimakoulutuksena toteutetuissa kotoutumiskoulutuksissa vuosina 2022 ja 2023 taitotason B1.1 tai sitä korkeamman taitotason saavutti 32 prosenttia kaikista kotoutumiskoulutuksen loppuun suorittaneista. Tätä edeltävän, alemman kielitaitotason A2 saavutti noin 60 prosenttia kaikista kotoutumiskoulutuksen loppuun suorittaneista. Ko-

toutumiskoulutuksessa saavutetut kielitaidon tasot vaihtelevat merkittävästi riippuen siitä, millaisia opiskelijoita kotoutumiskoulutuksen ryhmissä on. Esimerkiksi korkeakoulutettujen omissa kotoutumiskoulutuksen ryhmissä pääkaupunkiseudulla vuonna 2024 opiskelleista 89 prosenttia saavutti vähintään tason B1. Lisätietoa saavutetuista taitotasoista työvoimakoulutuksena toteutetuissa kotoutumiskoulutuksissa on alla olevassa taulukossa. Vapaan sivistystyön toteuttamista kotoutumiskoulutuksista ei ole saatavilla vastaavaa koottua tietoa.

Vuonna 2025 ja sen jälkeen alkaneisiin kotoutumiskoulutuksiin sisältyy myös kotoutumislain mukainen valtakunnallinen kielitaidon päättötesti, joka yhdenmukaistaa kotoutumiskoulutuksissa tapahtuvaa kielitaidon arviointia. Tietoa päättötestissä osoitetusta kielitaitotasosta on alkanut kertyä loppuvuodesta 2025 alkaen, kun ensimmäiset vuoden 2025 alussa alkaneet kotoutumiskoulutukset ovat edenneet päättövaiheeseen.

Kotoutumiskoulutuksen tavoitetasoa B1.1 voidaan suhteuttaa siihen, että se on sama, kuin lukion keskipitkän ruotsin tavoitetaso. Keskipitkän ruotsin opiskelu aloitetaan peruskoulun kuudennella luokalla. Suomalaisista keskipitkän ruotsin kirjoittajista tasoa B1.1 vastaavan tason saavutti vain noin 29 prosenttia kokelaista kevään 2012 ylioppilaskirjoituksissa. Kielentutkijoiden mukaan B1-tason saavuttaminen kestää monilla kielenoppijoilla yli kolme vuotta.

Työvoimakoulutuksena järjestettävissä kotoutumiskoulutuksissa saavutetut kielitaidon tasot 2022–2024. Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön koonti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta ja kehittämis- ja hallintokeskukselta.

	2022	2023	2024 (vain pääkaupunkiseutu)
Kaikki ryhmät yhteensä			
Vähintään A2-tason saavuttaneet	n. 92 %	n. 92 %	97 %
Vähintään B1.1-tason saavuttaneet	32 %	32 %	42 %
Nopeasti etenevien ja akateemisesti koulutettujen ryhmät			
Vähintään B1.1-tason saavuttaneet	73 %	62 %	89 %

Kotoutumispalveluiden jälkeisiä työmarkkinatulemia seurataan mm. työllisyys- ja työttömyysasteiden sekä nettotulonsiirtojen kautta. Kotoutumissuunnitelman saaneiden työllisyysaste nousee maassaoloajan myötä noin 60 prosenttiin, mutta kehitys on hidasta (Kuvio 1).

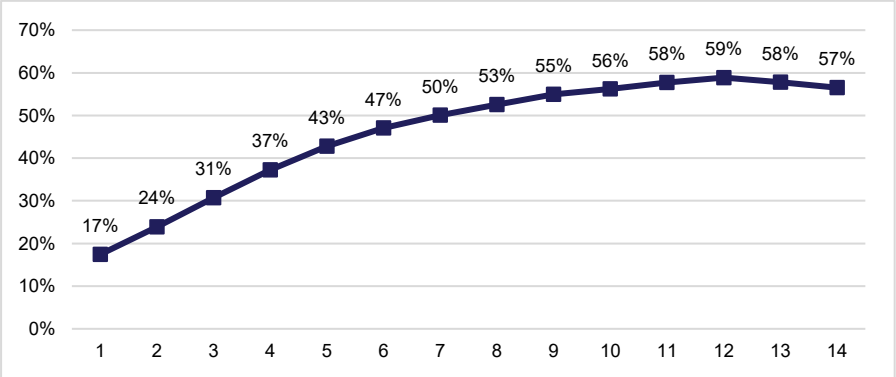

Kuvio 1. Kotoutumissuunnitelman vuosina 2010–2024 saaneiden työllisyysaste maassaoloajan mukaan. Lähde: VATT Datahuone & TEM laskelmat.

Kotoutumissuunnitelman saaneiden nettotulonsiirrot kehittyvät samaan tahtiin työllisyysasteen kanssa. Vuosi kotoutumissuunnitelman jälkeen nettotulonsiirrot ovat noin -9 000 euroa negatiiviset, mutta nousevat maassaoloajan myötä noin -2 000 euroon (Kuvio 2). Nousu on alkutilanteeseen nähden voimakasta, mutta nettotulonsiirroilla mitattu julkistaloudellinen vaikutus on negatiivinen vielä pitkänkin maassaoloajan jälkeen.

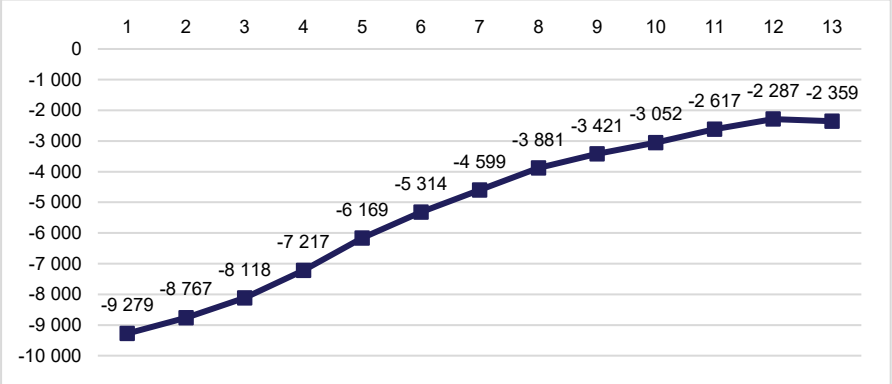

Kuvio 2. Kotoutumissuunnitelman vuosina 2010–2024 saaneiden nettotulonsiirrot maassaoloajan mukaan. Lähde: VATT Datahuone & TEM laskelmat.

Työllisyyttä ja nettotulonsiirtoja kuvaavat seurantamittarit eivät vielä itsessään kerro mitään kotoutumispalveluiden vaikuttavuudesta. Vaikuttavuuden arviointi edellyttää uskottaviin verrokkiasetelmiin perustuvia tutkimuksia. Tällaisissa asetelmissa kotoutumispalveluiden on havaittu edistävän työllisyyttä ja lisäävän tuloja niin kotimaisissa kuin ulkomaisissakin tutkimuksissa. Sarvimäki ja Hämäläinen (2017) havaitsevat, että kotoutumissuunnitelman saaneiden tulot ovat noin 50 prosenttia verrokkiryhmää korkeammat 10 vuoden tarkastelujaksolla. Pesola ja Sarvimäki (2024) puolestaan osoittavat, että kotoutumispalveluihin osallistumisella on myös myönteisiä ylisukupolvisia vaikutuksia, mikä näkyy kotoutumissuunnitelman saaneiden henkilöiden lasten kouluarvosanoissa.

Paula Karjalainen
neuvotteleva virkamies

Nea Brandt
erityisasiantuntija